

midttrafik

Midttrafik - Letbanesekretariatet

Pendling fra omegnskommunerne

- fordeling på arbejdspladsområder i Århus Kommune

Arbejdsnotat

Januar 2008

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	2
2	Analysemetode	4
3	Generelt	5
4	Randers Kommune	9
5	Favrskov Kommune	11
6	Silkeborg Kommune	13
7	Skanderborg Kommune	15
8	Odder Kommune	17
9	Syddjurs Kommune	19
10	Norddjurs Kommune	21

1 Indledning

Sideløbende med planarbejdet for letbanens 1. etape ser Letbanesekretariatet i tæt samarbejde med kommunerne i letbanesamarbejdet nærmere på udvidelsesmulighederne, visioner og ønsker for kommende letbaneetaper.

I rapporten "Letbaner i Århus-området", august 2006 er der præsenteret en samlet vision for letbanenettet i Århus-området. Med afsæt i denne vision har der været afholdt en række møder med kommunerne i letbanesamarbejdet. På møderne har kommunernes forslag til planstrategier, visioner og ønsker været drøftet set i relation til en evt. letbanebetjening.

Der er et udbredt ønske fra kommunerne i letbanesamarbejdet om at få belyst pendleraktiviteten mellem disse kommuner og Århus Kommune med henblik på betjeningen af kommunerne og brugen af letbanen.

Der er ca. 40.000 arbejdstagere og uddannelsessøgende, der pendler til Århus Kommune fra Odder, Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Randers, Syddjurs og Norddjurs Kommune. Antallet af pendlere fra omegnskommunerne har været stærkt stigende og må forventes at udvikle sig yderligere i de kommende år.

Samtidig med, at denne pendling har udviklet sig, er der sket en betydelig spredning af arbejdspladser internt i Århus Kommune, hvor der har været stor vækst langs Ringvejen og indfaldsvejene uden for Ringvejen.

Rejsetiden i den kollektive trafik fra omegnskommunerne til Århus City er stadig vigtig, men det er overordnet kun ca. 20 % af de 40.000 pendlere, der arbejder i det centrale cityområde, som generelt vil have en meget god og direkte kollektiv trafikbetjening.

Der er fra kommunerne i letbanesamarbejdet et stærkt ønske om, at den kollektive trafik skal spille en større rolle i bolig-arbejdsstedstrafikken. Hvis det mål skal nås, er det helt afgørende, at der er et kollektivt trafiknet, der fra omegnskommunerne på en effektiv måde betjener de største rejsemål i Århus Kommune. Men også kvaliteten af det interne trafiknet i Århus Kommune spiller i den sammenhæng en stor rolle.

En analyse af pendlerstrømme kan foretages på forskellige detaljeringsniveauer og kan anvendes både til at fastlægge overordnede pendlerstrømme og til at vurdere letbanens forløb i forhold til geografiske tyngdepunkter. Dette notat omfatter det indledende arbejde med pendlerstrømme, hvor formålet er at fastlægge størrelsen på pendleraktiviteten fra omegnskommunerne til Århus Kommune og fordelingen af disse pendlere internt i Århus Kommune. Dette skal bidrage til at belyse potentialet for omegnskommunerne i en udbygning af letbanenettet i og omkring Århus.

Arbejdet har været afgrænset af de kommuner, hvortil der i visionsarbejdet er peget på en mulig letbaneforbindelse. Dette omfatter Djurslandskommunerne, Randers Kommune, Favrskov Kommune, Silkeborg Kommune, Skanderborg Kommune samt Odder Kommune.

2 Analysemetode

Analysen af pendlerstrømme tager udgangspunkt i data fra 2004 for det gamle Århus Amt over bopæl og arbejdsplads/uddannelsesinstitution på adresseniveau fordelt på sognene i amtet. Pendlingen omfatter således både beskæftigede og uddannelsessøgende i Århus Kommune.

Der er anvendt data på sogneniveau for at kunne inddele pendlingstrafikken på mindre områder og på denne måde fastlægge en overordnet lokalisering af de største pendlerstrømme.

Anvendelsen af data opgjort på sogneniveau har sine begrænsninger og fejlkil-der. Der er risiko for fejlregistrering af arbejdsplads/uddannelsessted, og ligele-des kan sogneinddelingen betyde, at en arbejdsplads deles op på flere sogne. Størrelsen på sognene kan ligeledes give et forvrænget billede af pendlingstra-fikken, idet f.eks. et stort sogn med én stor arbejdsplads vil få hele sognet til at fremstå mere pendlingsattraktiv, end tilfældet egentlig er.

Der er i denne analyse fokuseret på pendlingen fra omegnskommunerne ind til Århus Kommune, men ikke pendlingen den modsatte vej. Der er ligeledes fo-kuseret på at præsentere det overordnede antal pendlere fra omegnskommuner-ne, hvor der ikke er taget højde for pendlernes transportmiddelvalg eller afstand fra bopæl til en fremtidig letbane.

De opgjorte pendlerstrømme gælder for 2004. Der er således ikke taget højde for byudvikling siden 2004 eller fremtidig byudvikling. Dataene fra 2004 er opgjort og præsenteret efter den nye kommunestruktur fra 1. januar 2007.

Fordelingen af pendlere til Århus Kommune præsenteres for hver omegns-kommune. Præsentationen på et kort suppleres med tekst og tabeller, der rede-gør mere specifikt for tyngdepunkterne for hver kommune.

3 Generelt

I 2004 var der ca. 40.000 daglige pendlere til Århus Kommune fra omegnskommunerne Randers, Favrskov, Silkeborg, Skanderborg, Odder, Syddjurs og Norddjurs. Tabel 1 viser fordelingen af pendlerne til Århus Kommune fra omegnskommunerne. Som det ses, kom næsten halvdelen af pendlerne fra Skanderborg Kommune og Favrskov Kommune.

Kommune	Antal pendlere til Århus Kommune
Skanderborg	11.078
Favrskov	8.292
Syddjurs	6.351
Randers	5.401
Odder	3.678
Silkeborg	3.520
Norddjurs	1.797
I alt	40.117

Tabel 1. Fordeling af pendlingen til Århus Kommune i 2004 fra omegnskommunerne.

Figur 1 viser fordelingen af pendlerne fra omegnskommunerne i Århus Kommune. Der kan identificeres flere større destinationer/arbejdspladsområder for pendlingen:

Århus C.: Århus Domsogn, Vor Frue Sogn og Skt. Pauls Sogn ligger alle centralt i Århus.

Århus N.: Sognene Skt. Johannes Sogn, Christians Sogn, Skelager og Skejby sogne.

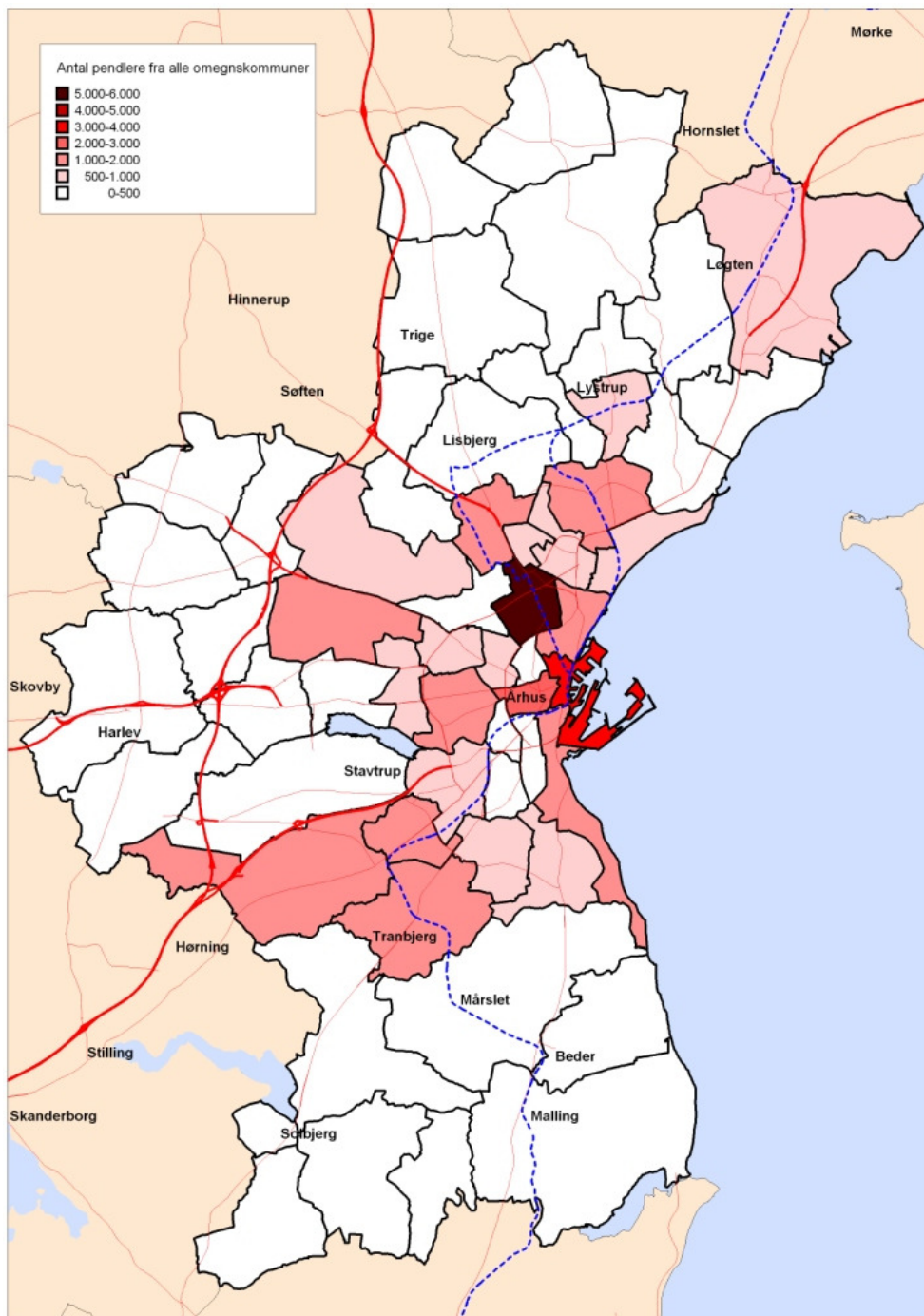
Vejlby: Vejlby, Ellevang og Risskov sogne.

Århus NV.: Møllevang, Hasle, Skjoldhøj og Tilst sogne

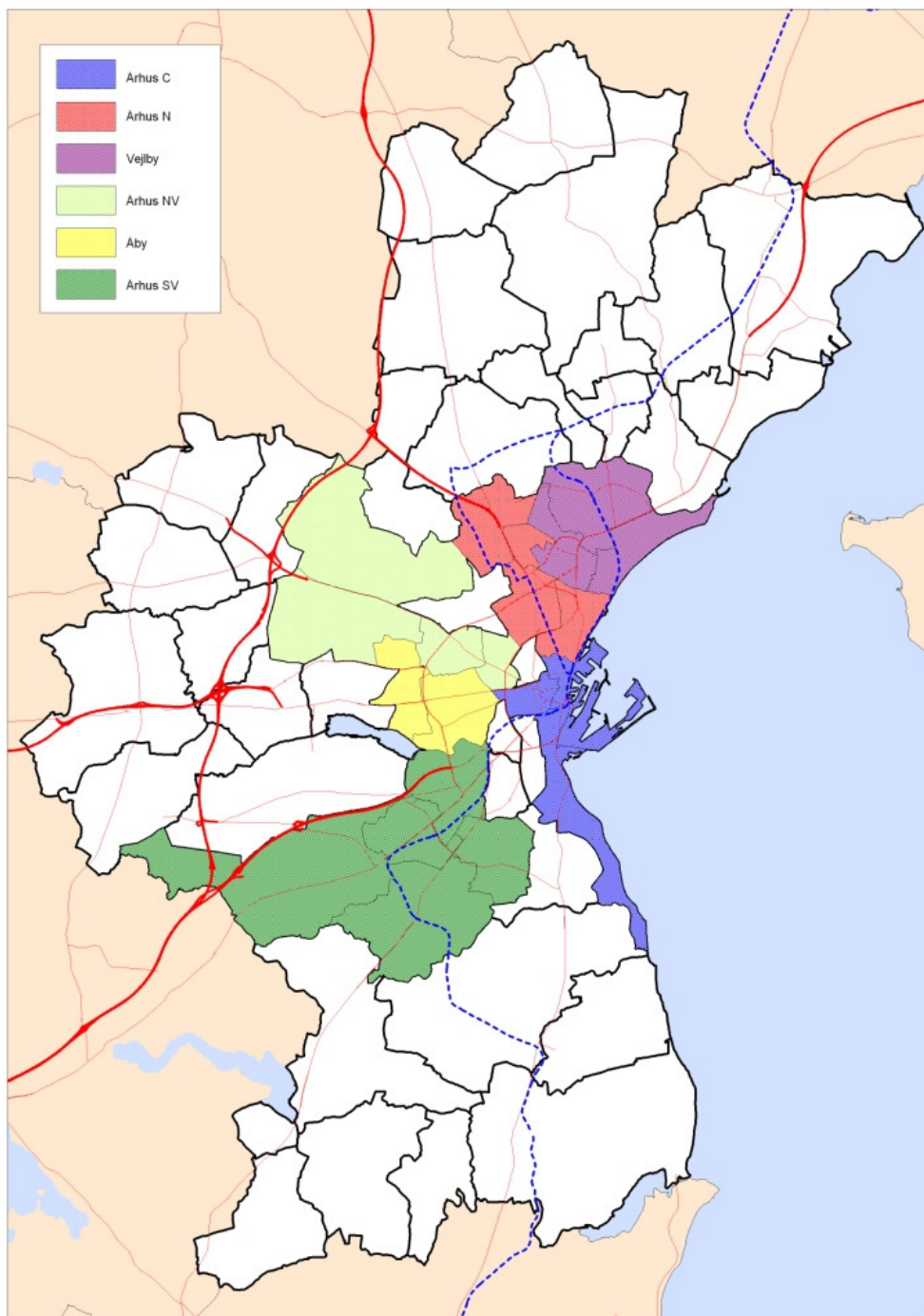
Åby: Åby og Gellerup sogne.

Århus SV (Viby/Holme/Hasselager): Viby, Holme, Tranbjerg, Ravnsbjerg og Kolt sogne

Disse seks arbejdspladsområder indeholder de væsentligste arbejdspladser og institutioner i Århus Kommune og er vist på figur 2.

Figur 1. Fordelingen i Århus Kommune af det samlede antal daglige pendlere i 2004 fra omegnskommunerne Randers, Favrskov, Silkeborg, Skanderborg, Odder, Syddjurs samt Norddjurs Kommune. Forløbet af letbanens 1. etape er vist som en stiplede linie.

Figur 2. De seks arbejdspladsområder, der er identificeret som mest relevante for pendlingen til Århus Kommune.

Tabel 2 viser pendlingen fra omegnskommunerne til de seks arbejdspladsområder. De seks områder ligger mere eller mindre spredt inden for Århus by, og den geografiske fordeling af områderne er med til at understrege spredningen af arbejdspladserne internt i Århus Kommune.

Pendlingsdestination	Antal pendlere fra omegnskommunerne	Andel pendlere fra omegnskommunerne
Århus C	7.739	19 %
Århus N	9.431	24 %
Vejlby	2.950	7 %
Århus NV	3.579	9 %
Åby	2.578	6 %
Århus SV	6.033	15 %
I alt	32.310	80 %

Tabel 2. Oversigt over pendlingen til de største arbejdspladsområder i Århus Kommune fra omegnskommunerne i 2004.

Som det fremgår af tabellen, foregår ca. 80 % af pendlingen fra omegnskommunerne til de seks udpegede arbejdspladsområder. Ud over disse arbejdspladsområder findes der et større antal arbejdspladser i Højbjerg, Lystrup og Løgten-Skødstrup, hvortil der også sker en væsentlig pendling.

Over halvdelen af pendlerne fra omegnskommunerne har destination i områderne Århus C, Århus N og Århus SV. Det er dog kun hver femte, der pendler til Århus C, hvortil der i dag er direkte togforbindelse i større omfang fra alle omegnskommuner.

Hver fjerde pendler fra omegnskommunerne, svarende til knap 10.000 dagligt rejsende i 2004, har destination i Århus N, hvortil der i dag ikke er en direkte togforbindelse. Ligeledes var der i 2004 der ca. 6.000 daglige pendlere til Århus SV, hvortil der i dag kun eksisterer en direkte togforbindelse i form af Odderbanen for pendlere fra Odder Kommune samt et enkelt stop på Viby St. fra Skanderborg og Hørning.

Der er således flere store rejsemål for pendlerne fra omegnskommunerne, som ligger decentralt og ikke har en effektiv kollektiv trafikbetjening for pendlere uden for Århus Kommune.

Letbanens 1. etape skal sikre, at der i den kollektive trafik er en god dækning af især arbejdspladsområdet Århus N for den interne pendlertrafik i Århus Kommune samt pendlingstrafikken fra Odder Kommune og Djurslandskommunerne.

I letbanens videre etaper, skal det tilstræbes at sikre en god dækning af de øvrige større arbejdspladsområder for både den interne trafik i Århus og den eksterne pendlingstrafik fra omegnskommunerne.

Den resterende del af notatet fokuserer på pendleraktiviteten fra den enkelte omegnskommune herunder pendlingstrafikkens omfang og fordeling på de seks større arbejdspladsområder.

4 Randers Kommune

I 2004 var der i alt ca. 5.400 daglige pendlere fra det område, der i dag svarer til Ny Randers Kommune. Ca. 4.000 af disse pendlere er bosat inden for det tidligere Randers Kommune. Tabel 3 viser pendlingen fra Randers Kommune til de seks arbejdspladsområder. Figur 3 viser fordelingen af pendlerne fra Randers Kommune i Århus Kommune.

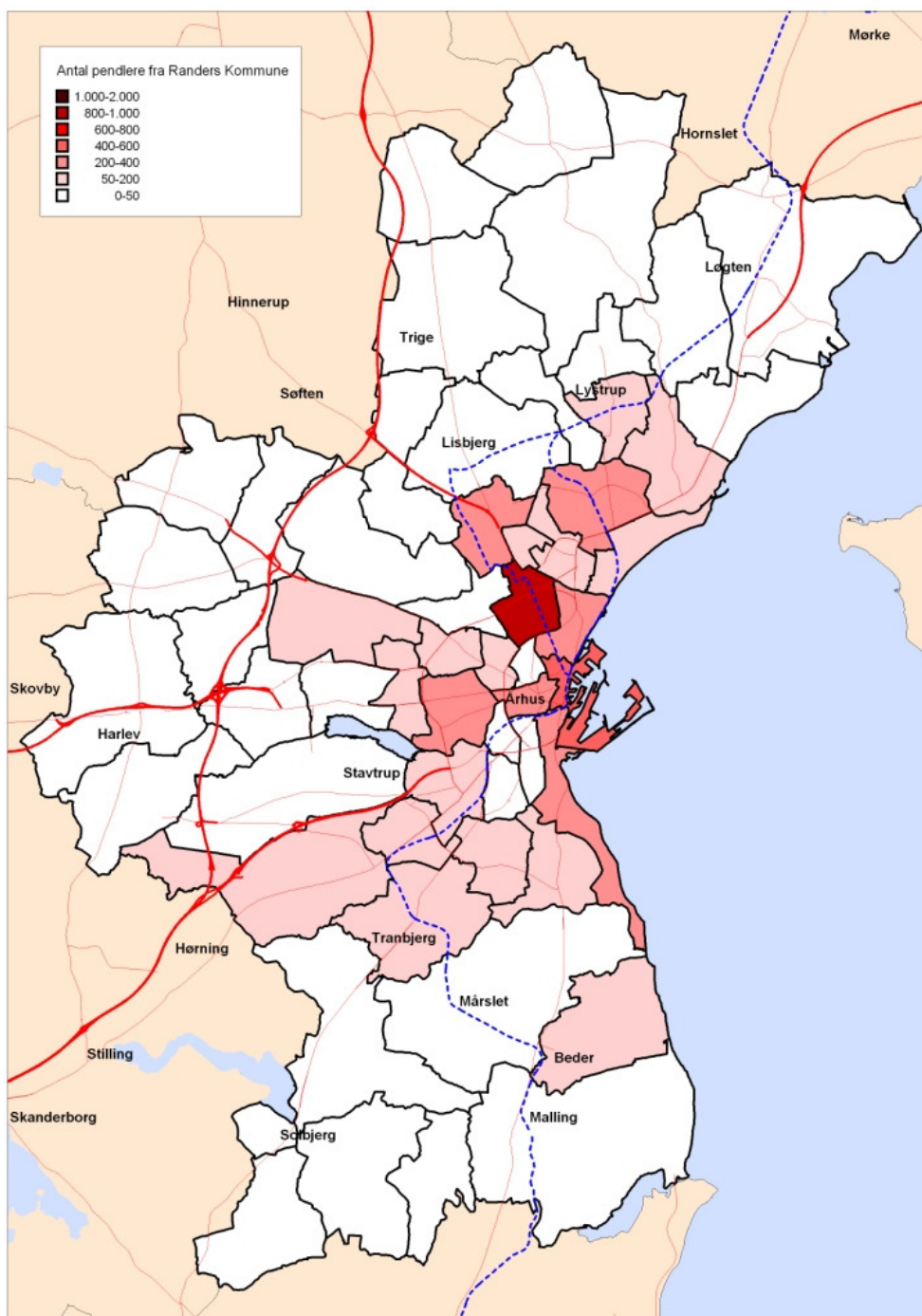
Pendlingsdestination	Antal pendlere fra Randers Kommune	Andel pendlere fra Randers Kommune
Århus C	1.193	22 %
Århus N	1.477	27 %
Vejlby	453	8 %
Århus NV	448	8 %
Åby	365	7 %
Århus SV	537	10 %

Tabel 3. Oversigt over pendlingen til de største arbejdspladsområder i Århus Kommune fra Randers Kommune i 2004.

Halvdelen af pendlerne fra Randers Kommune havde i 2004 deres destination i Århus N og Århus C. Koncentrationen af pendlerne i den nordlige og centrale del af Århus må tilskrives den geografiske placering af Randers Kommune i forhold til Århus Kommune samt de mange arbejdspladser og institutioner i Århus N og Århus C.

Den største andel af pendlingen fra Randers Kommune foregik i 2004 til Århus N. Den eneste direkte kollektive trafikforbindelse til dette område i dag er de regionale buslinier mellem Randers og Århus.

Selvom Randers Kommune ligger nord for Århus, har 10 % af pendlerne destination i Århus SV.

Figur 3. Fordeling af den daglige pendling fra Randers Kommune i 2004 på sognene i Århus Kommune. Forløbet af letbanens 1. etape er vist som en stiplede linie.

5 Favrskov Kommune

I 2004 var der i alt ca. 8.300 daglige pendlere fra det område, der i dag svarer til Ny Favrskov Kommune. Ca. 3.700 af disse pendlere er bosat inden for det tidligere Hinnerup Kommune, ca. 2.100 af pendlerne er bosat inden for det tidligere Hadsten Kommune, mens ca. 1.800 af pendlerne er bosat inden for det tidligere Hammel Kommune.

Tabel 4 viser pendlingen fra Favrskov Kommune til de seks arbejdspladsområder. Figur 4 viser fordelingen af pendlerne fra Favrskov Kommune i Århus Kommune.

Pendlingsdestination	Antal pendlere fra Favrskov Kommune	Andel pendlere fra Favrskov Kommune
Århus C	1.538	19 %
Århus N	2.249	27 %
Vejlby	655	8 %
Århus NV	953	12 %
Åby	518	6 %
Århus SV	854	10 %

Tabel 4. Oversigt over pendlingen til de største arbejdspladsområder i Århus Kommune fra Favrskov Kommune i 2004.

Knap halvdelen af pendlerne fra Favrskov Kommune havde i 2004 deres destination i Århus N og Århus C. Der var desuden i 2004 knap 1.000 dagligt pendlere til arbejdspladsområdet Århus NV og ca. 850 dagligt pendlere til arbejdspladsområdet Århus SV. Tilsammen udgør disse to områder destination for hver femte pendler fra Favrskov Kommune.

Den største andel af pendlingen fra Favrskov Kommune foregik i 2004 til Århus N, og en stor del af den samlede pendling fra Favrskov Kommune foregår til områderne uden for det centrale Århus.

6 Silkeborg Kommune

I 2004 var der i alt ca. 3.500 daglige pendlere fra det område, der i dag svarer til Ny Silkeborg Kommune. Ca. 2.500 af disse pendlere er bosat inden for det tidligere Silkeborg Kommune. Tabel 5 viser pendlingen fra Silkeborg til de seks arbejdspladsområder. Figur 5 viser fordelingen af pendlerne fra Silkeborg Kommune i Århus Kommune.

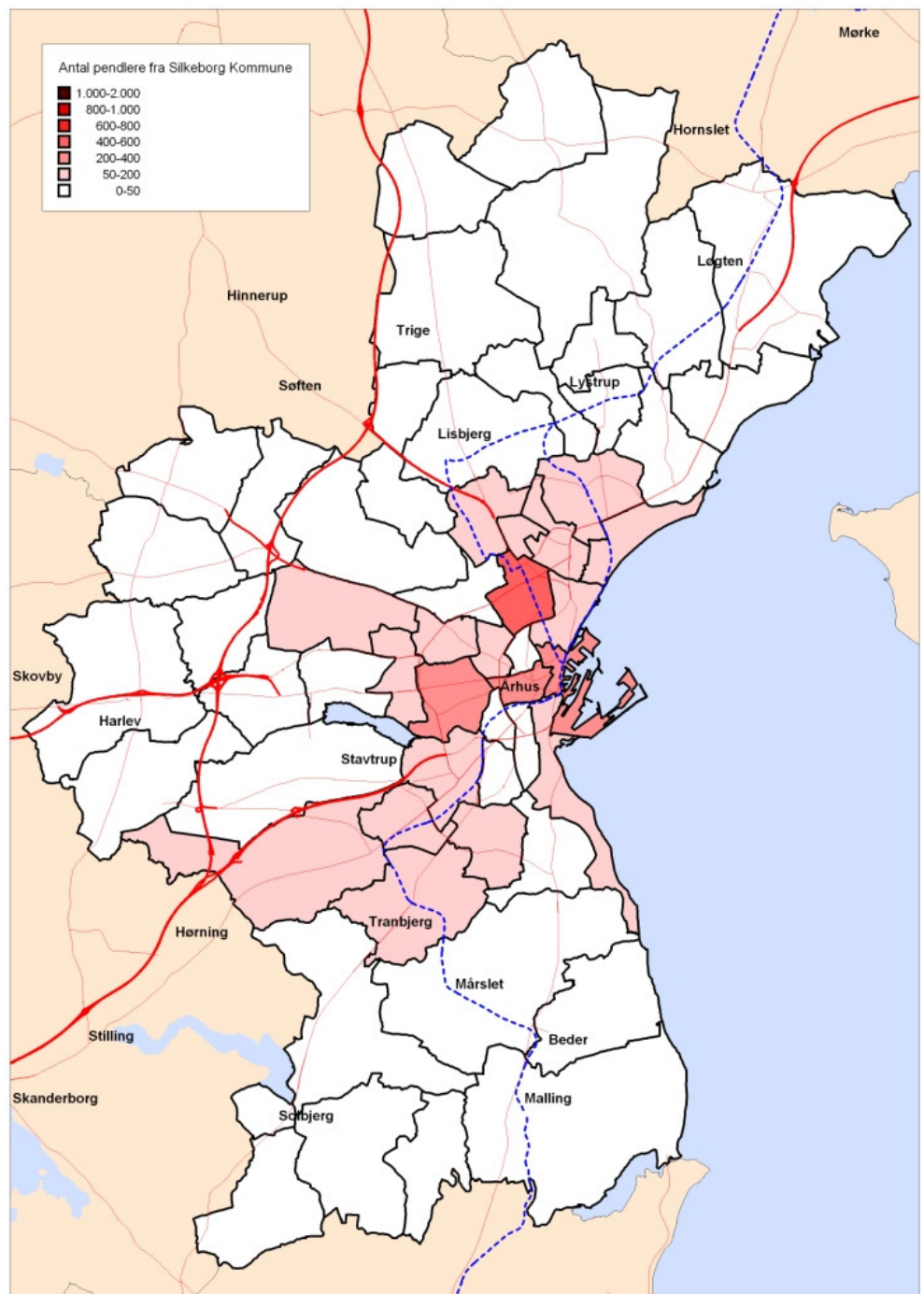
Pendlingsdestination	Antal pendlere fra Silkeborg Kommune	Andel pendlere fra Silkeborg Kommune
Århus C	650	18 %
Århus N	897	25 %
Vejlby	252	7 %
Århus NV	396	11 %
Åby	270	8 %
Århus SV	502	14 %

Tabel 5. Oversigt over pendlingen til de største arbejdspladsområder i Århus Kommune fra Silkeborg Kommune i 2004.

Århus N er det arbejdspladsområde, hvortil den største andel pendlere fra Silkeborg Kommune har destination. En stor del af pendlingen fra Silkeborg Kommune foregår til områderne uden for det centrale Århus.

På grund af den geografiske placering af Silkeborg Kommune, er der end større andel, der pendler til Århus SV end for de foregående kommuner.

Det er bemærkelsesværdigt, at andelen er pendlere til Århus N er 25 %, selvom tilgængeligheden til dette område fra Silkeborg Kommune er relativ dårlig.

Figur 5. Fordelingen af den daglige pendling fra Silkeborg Kommune i 2004 på sog-
nene i Århus Kommune. Forløbet af letbanens 1. etape er vist som en stiplede linie.

7 Skanderborg Kommune

I 2004 var der i alt ca. 11.000 daglige pendlere fra det område, der i dag svarer til Ny Skanderborg Kommune. Ca. 4.000 pendlere er bosat inden for det tidligere Skanderborg Kommune, ca. 3.000 pendlere er bosat inden for det tidligere Galten Kommune, ca. 2.400 pendlere er bosat inden for det tidligere Hørning Kommune, mens ca. 1.400 pendlere er bosat inden for det tidligere Ry Kommune.

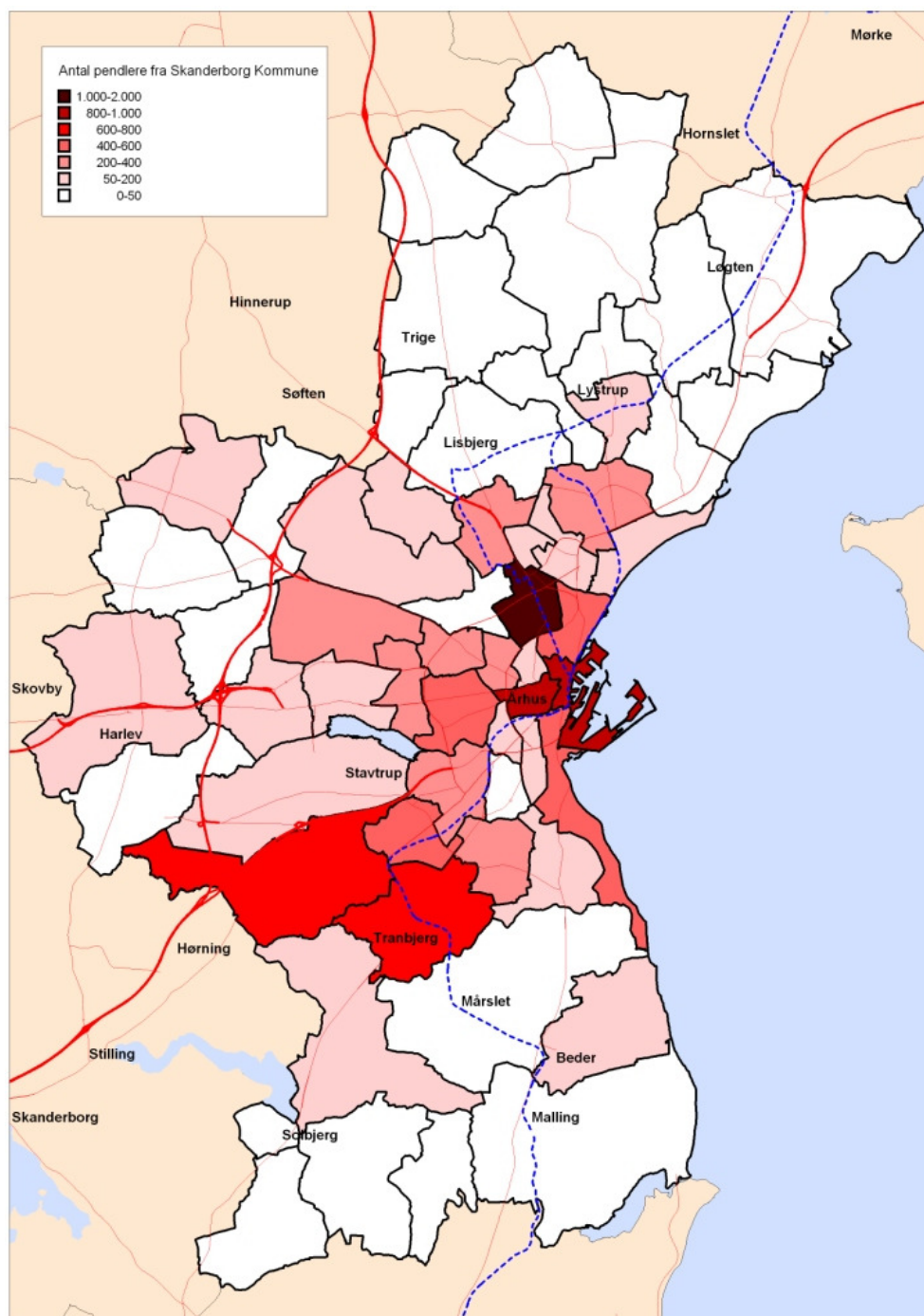
Tabel 6 viser pendlingen fra Skanderborg Kommune til de seks arbejdspladsområder. Figur 6 viser fordelingen af pendlerne fra Skanderborg Kommune i Århus Kommune.

Pendlingsdestination	Antal pendlere fra Skanderborg Kommune	Andel pendlere fra Skanderborg Kommune
Århus C	2.135	19 %
Århus N	2.101	19 %
Vejlby	484	4 %
Århus NV	1.017	9 %
Åby	820	7 %
Århus SV	2.716	25 %

Tabel 6. Oversigt over pendlingen til de største arbejdspladsområder i Århus Kommune fra Skanderborg Kommune i 2004.

Fordelingen af pendlerne fra Skanderborg Kommune på de seks arbejdspladsområder er markant anderledes end ved de foregående kommuner, idet hver fjerde pendler har destination i Århus SV. Denne fordeling må tilskrives den geografiske placering af Skanderborg Kommune.

Den øvrige pendlingsaktivitet er primært koncentreret omkring Århus C og Århus N. Der er dog også en væsentlig mængde pendlingstrafik til Århus NV, hvortil der i 2004 var ca. 1.000 pendlere dagligt.

Figur 6. Fordelingen af den daglige pendling fra Skanderborg Kommune i 2004 på sognene i Århus Kommune. Forløbet af letbanens 1. etape er vist som en stiplede linie.

8 Odder Kommune

I 2004 var der i alt ca. 3.800 daglige pendlere fra det område, der i dag svarer til Ny Odder Kommune. Tabel 7 viser pendlingen fra Odder Kommune til de seks arbejdspladsområder. Figur 7 viser fordelingen af pendlerne fra Odder Kommune i Århus Kommune.

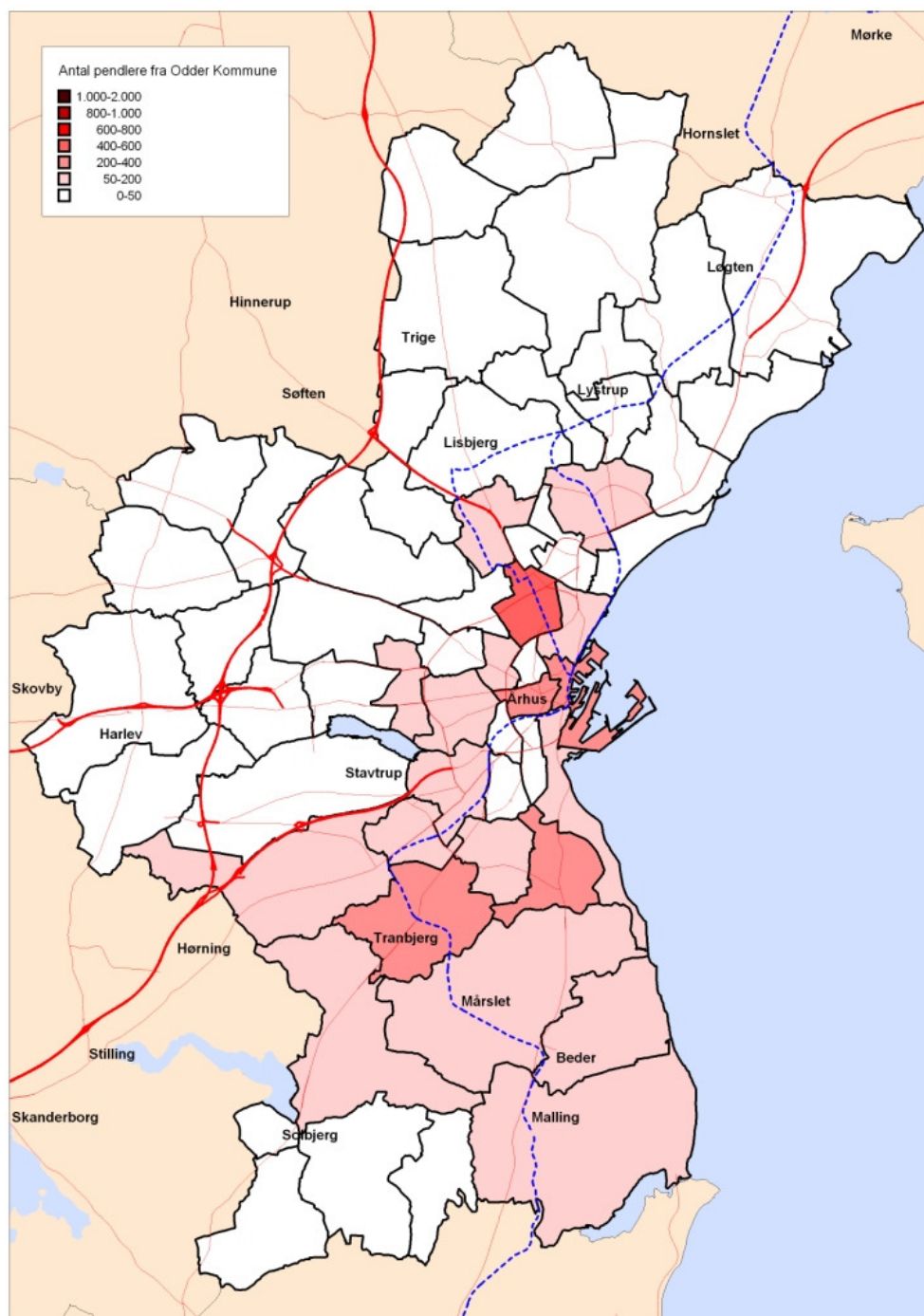
Pendlingsdestination	Antal pendlere fra Odder Kommune	Andel pendlere fra Odder Kommune
Århus C	697	19 %
Århus N	689	19 %
Vejlby	128	4 %
Århus NV	183	5 %
Åby	203	6 %
Århus SV	785	21 %

Tabel 7. Oversigt over pendlingen til de største arbejdspladsområder i Århus Kommune fra Odder Kommune i 2004

Hver femte pendler fra Odder Kommune skulle i 2004 til Århus SV, som er det arbejdspladsområde, der ligger tættest på Odder Kommune.

Ud over det centrale Århus er der en betydelig andel pendlere fra Odder Kommune, der har destination i Århus N. Hver femte pendler skulle således i 2004 rejse nord for det centrale Århus.

Odder Kommune vil med letbanens 1. etape få en meget god betjening af de væsentligste arbejdspladsdestinationer i Århus.

Figur 7. Fordelingen af den daglige pendling fra Odder Kommune i 2004 på sognene i Århus Kommune. Forløbet af letbanens 1. etape er vist som en stiplede linie.

9 Syddjurs Kommune

I 2004 var der i alt ca. 6.400 daglige pendlere fra det område, der i dag svarer til Syddjurs Kommune. Ca. 2.400 af disse pendlere er bosat inden for det tidligere Rosenholm Kommune, ca. 1.500 af pendlerne er bosat inden for henholdsvis det tidligere Ebeltoft Kommune og det tidligere Rønde Kommune, mens ca. 1.000 pendlere er bosat inden for det tidligere Rosenholm Kommune.

Tabel 8 viser pendlingen fra Syddjurs Kommune til de seks arbejdspladsområder. Figur 8 viser fordelingen af pendlerne fra Syddjurs Kommune i Århus Kommune.

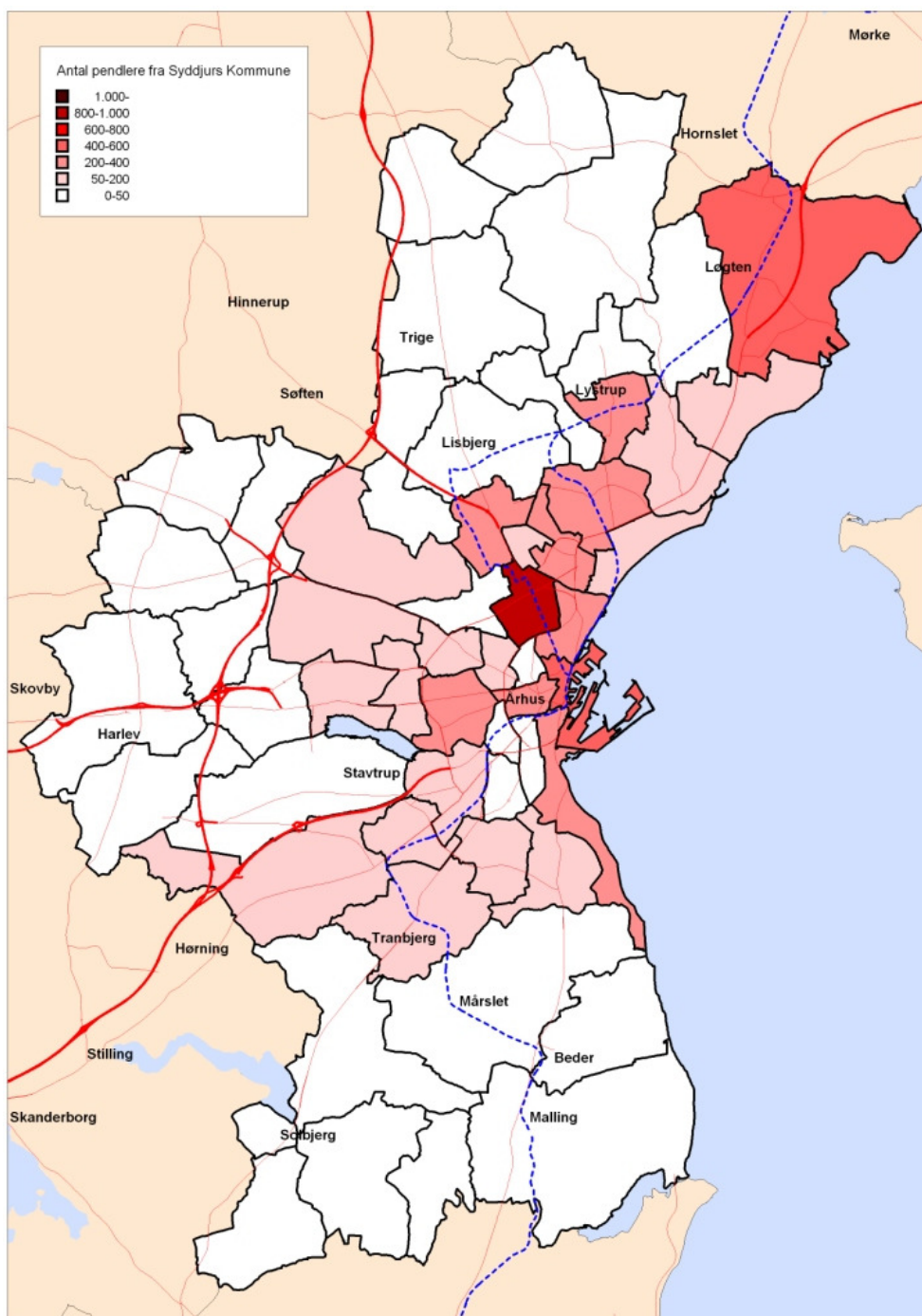
Pendlingsdestination	Antal pendlere fra Syddjurs Kommune	Andel pendlere fra Syddjurs Kommune
Århus C	1.216	19 %
Århus N	1.549	24 %
Vejlby	782	12 %
Århus NV	450	7 %
Åby	277	4 %
Århus SV	499	8 %

Tabel 8. Oversigt over pendlingen til de største arbejdspladsområder i Århus Kommune fra Syddjurs Kommune i 2004.

Pendlingen til Århus Kommune fra Syddjurs Kommune er koncentreret omkring den nordlige og centrale del af Århus. Over halvdelen af den samlede pendlingsaktivitet sker således til Århus N, Vejlbj og Århus C, hvilket er de arbejdspladsområder, der geografisk ligger tættest på Syddjurs Kommune.

Det er kun hver femte, der pendler til Århus C, hvortil der er togforbindelse i dag. Desuden har hver femte pendler destination i den vestlige del af Århus (Århus NV, Åby og Århus SV).

Der er desuden en væsentlig andel af pendlerne, der har destination i Løgtens Skødstrup området, hvilket fremgår af figur 8.

Figur 8. Fordelingen af den daglige pendling fra Syddjurs Kommune i 2004 på sogne-
ne i Århus Kommune. Forløbet af letbanens 1. etape er vist som en stiplede linie.

10 Norddjurs Kommune

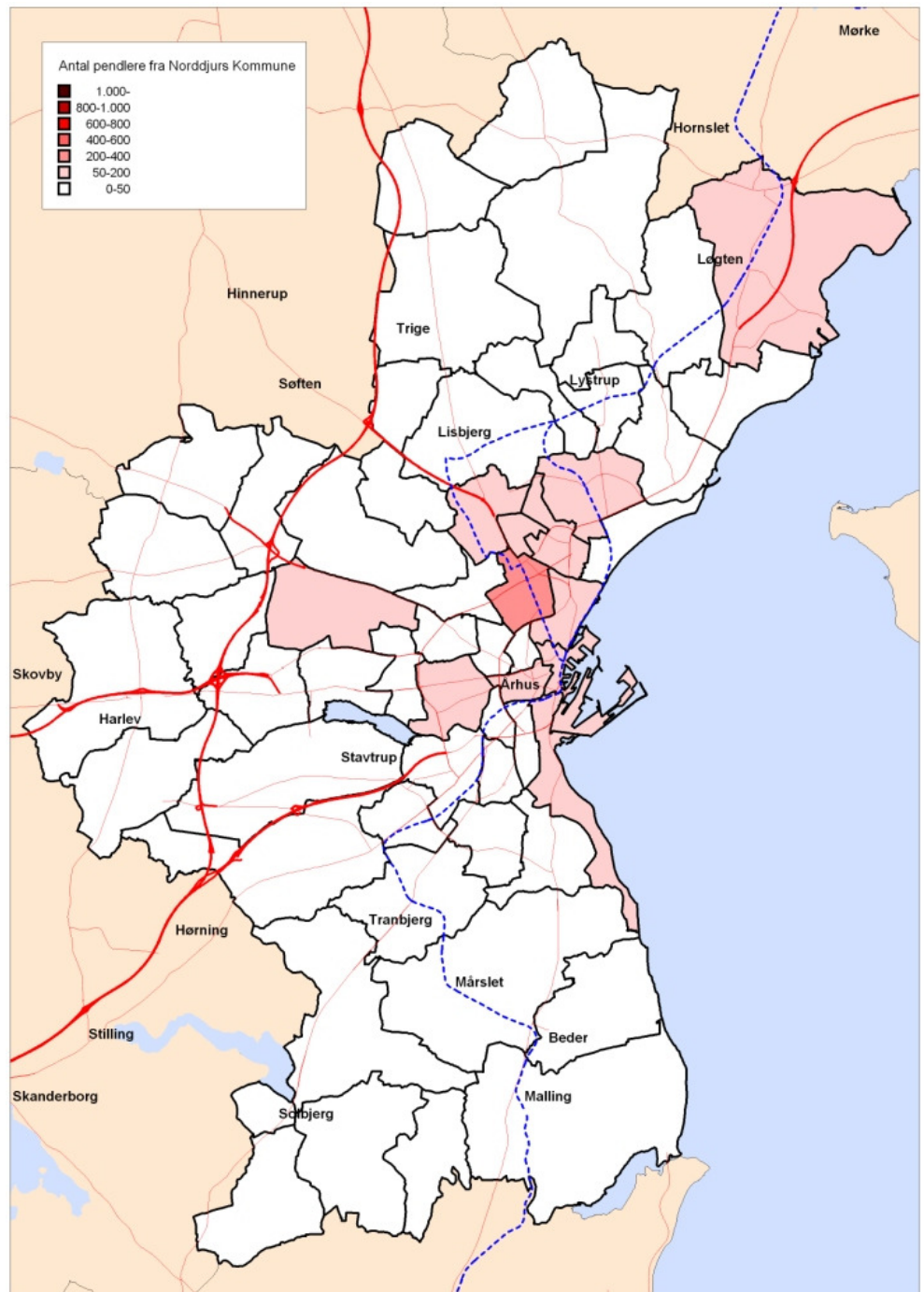
I 2004 var der i alt ca. 1.500 daglige pendlere fra det område, der i dag svarer til Norddjurs Kommune. Tabel 9 viser pendlingen fra Norddjurs Kommune til de seks arbejdspladsområder. Figur 9 viser fordelingen af pendlerne fra Norddjurs Kommune i Århus Kommune.

Pendlingsdestination	Antal pendlere fra Norddjurs Kommune	Andel pendlere fra Norddjurs Kommune
Århus C	310	17 %
Århus N	469	27 %
Vejlby	196	11 %
Århus NV	132	7 %
Åby	125	7 %
Århus SV	140	8 %

Tabel 9. Oversigt over pendlingen til de største arbejdspladsområder i Århus Kommune fra Norddjurs Kommune i 2004.

Fordelingen af pendlerne fra Norddjurs Kommune er i hovedtræk den samme som for Syddjurs Kommune. Således er det over halvdelen af pendlingsaktiviteten, der sker til den nordlige og centrale del af Århus. Det er dog næsten 30 % af pendlerne, der har destination i Århus N.

Som for Syddjurs Kommune skal hver femte pendler til den vestlige del af Århus (Århus NV, Åby og Århus SV). Der er også en væsentlig andel pendlere, der har destination i Løgten-Skødstrup området.

Figur 9. Fordelingen af den daglige pendling fra Norddjurs Kommune i 2004 på sog-
nene i Århus Kommune. Forløbet af letbanens 1. etape er vist som en stiplede linie.